

Školitelský posudek

na diplomovou práci Mgr. Jakuba Hájička

Komeniologické studie Jiřiny Popelové

Diplomová práce Komeniologické studie Jiřiny Popelové vznikala po dohodě mezi mnou, diplomantem a prof. dr. Jaroslavou Peškovou jako téma navazující na předchozí diplomovou práci J. Hájička *Filosofické aspekty moderní komeniologie*, obhájenou na Pedagogické fakultě UK v Praze (2005, vedoucí práce J. Pešková). Jako logický krok se jevílo zabývat se osobností a dílem Jiřiny Popelové-Otáhalové, která patří nejen k předním osobnostem československé komeniologie, ale také k nejpozoruhodnějším osobnostem moderní české filozofie. Její rozsáhlé a tématicky obsáhlé dílo je doposud de facto badatelskou výzvou, a to jak v jeho složce filozofické, metodologické, tak i komeniologické.

Práce je koncipována jako biograficko-analyticko-přehledová studie. Jejím východiskem je narýsování osobnostního a badatelského profilu J. Popelové. Ta patřila ke generaci, jež měla naplno prožívat politické, sociální, ideologické i kulturní proměny minulého století. Velkou válku prožívala v době svého lidského dozrávání, badatelsky se profilovala ve třicátých letech, seznámila se s marxismem, přijala jej jako filozofické východisko, včetně jeho politických a ideologických konsekvencí, s nimiž zvláště po roce 1968 zřejmě složitě a rozporuplně bojovala, vyrovnávajíc se tím jak se svým badatelskou orientací, tak i se svým životním osudem. Její dílo totiž není jen badatelské, ale jeho integrální součástí jsou i práce popularizační, edukační, esejistické, umělecky literární. Jistá „nelogičnost“ tohoto rozčlenění je ovšem zároveň signifikantem jeho profilu. Také proto si diplomant všímá podrobně právě celku Popelové díla, neboť se ukazuje, že jej nelze beze zbytku pochopit a explikovat bez těchto jeho vnitřních souvislostí. J. Hájiček tu odkazuje na tezi J. Peškové konstatující, že Popelové dílo je „jedinečným svědectvím o kontextuálním pojetí světa“ které je častějším v ženském pohledu na něj. Samotné její komeniologické dílo pak interpretuje ve dvojitým pohledu: jednak jako sumu všech jejích komeniologických textů, jednak jako jejich vliv na stav a vývojovou dynamiku české komeniologie druhé poloviny 20. století. Řadí ji vedle J. Patočky jako druhou vůdčí osobnost v tomto směru.

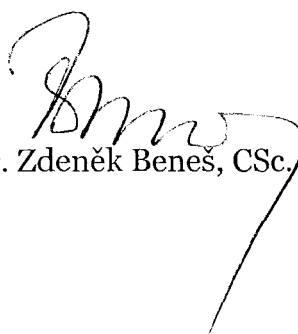
Ke zpracování své diplomové práce využil J. Hájiček širokou škálu pramenů, z valné části i dosud nepublikovaných, stejně jako veškerou relevantní sekundární literaturu. Pracuje s nimi kriticky a se zřetelem k dobovým souvislostem, v nichž texty, s nimiž pracuje, vznikaly. Vyhýbá se přímým zjednodušujícím ideologickým hodnocením – i tam, kde Popelové texty tento rys jednoznačně obsahují, se snaží nalézt buď dobovou kontextuálnost anebo souvislost s hlubšími rovinami Popelové filozofického myšlení, aniž by přitom zastíral filozofičino ztotožnění se s marxismem a i s komunismem. Práce je ucelená, logicky vystavěná a upozorňuje i na dosud neznámé texty a

badatelské či osobnostní kontexty Popelové činnosti pedagogické, badatelské a společenské.

Diplomant pracoval na textu své práce soustavně, dovedl vyhledávat klíčové problémy a nalézat jejich řešení, v diskusích je dovedl jak obhajovat, tak v případě nutnosti i korigovat. Výsledkem je práce, jež nejenom vřazuje Popelové pojetí kmenologie do kontextu českého filozofického myšlení moderní doby, ale nalézá také zakotvení tohoto badatelského tématu ve vlastním filozofickém myšlení a obecně i jejího myšlenkového světa a jejich vývoji u samotné Popelové.

Závěrečný seznam pramenů a literatury je označen jako výběrový – a jeho srovnání s jinak pečlivým poznámkovým aparátém dosvědčuje, že opravdu výběrový je. Měl by však být úplným. Práce je napsána také dobrým, slohem; zůstaly v ní však překlepy a některá vychýlení z vazeb. Nepochopitelným přehlédnutím je ovšem absence stránkování. Snad jsou tyto technické nedostatky důsledkem mnohých diplomantových povinností, jež provázely závěrečnou fázi vzniku této práce.

Diplomovou práci doporučuji k obhajobě a hodnotím ji známkou výborně.

prof. dr. Zdeněk Beneš, CSc.

Praha 18. května 2006